

a proti němu v základě právoplatného rozsudku povolen byl exekuční zápis oněch skutečností. Tohoto případu však v tomto případě není. Opověď zrušení a likvidace firmy učinil společník firmy Julius K. sám a následkem této opovědi měl rejstříkový soud dle čl. 129 odstavec čtvrtý obch. zák. přimětí Reginu S-ovou, by i ona se své strany opověď zrušení a likvidace firmy učinila, po případě opověď Julia K-a spolupodepsala, neměl však na základě pouhé jednostranné opovědi zápis zrušení a likvidace firmy povolit. Napadené usnesení jest tudíž v odporu se zákonem, jmenovitě s ustanovením čl. 129, 135 obch. zák. a slušelo je proto zrušiti. Bude věci prvního soudu, by dle toho, co zde řečeno, obnovil dřívější stav rejstříkový a o opovědi Julia K-a, čeho třeba, po zákonu zařídil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu Julia K-a.

D ů v o d y:

Dovolací soud nesdílí názor rekursního soudu, že k zápisu zrušení veřejné obchodní společnosti a likvidační firmy s likvidatory jest nutno, by opověď byla podána, pokud se týče podepsána všemi veřejnými společníky. Nesporno-li, jako v tomto případě, že společnost byla zrušena, že firma přešla v likvidaci a že likvidatory, ježto ani smlouvou ani usnesením společníků jiné osoby za likvidatory povolány nebyly, jsou společníci zrušené společnosti, stačí, když opověď o zrušení společnosti, likvidace a likvidatorů učiní i jeden ze společníků. Tím jest pořádkovým předpisům čl. 129 a 135 obch. zák. vyhověno. Opačné stanovisko rekursního soudu, žádající opověď od všech společníků, nemá opory v zákoně, neboť zákon v čl. 129 a 135 obch. zák. nemluví o všech společnicích. Než přes tento rozdíl stanoviska v uvedeném bodu nebylo lze vyhověti dovolacímu rekursu, pokud stěžováno si v něm na zrušení prvním soudem povoleného zápisu likvidační firmy a likvidatorů a pokud prvním soudu uloženo, aby další po zákonu zařídil. K tomu, by likvidační firma a likvidatoři byli do rejstříku zapsáni, nutno podle čl. 135, odstavec první obch. zák., aby likvidatoři buď osobně před obchodním soudem svůj podpis znamenali nebo znamenání v ověřené formě soudu podali. Likvidatorka Regina S-ová toho dosud neučinila. Pro tento nedostatek podpisu jednoho z likvidatorů v opovědi likvidace a likvidatorů bylo usnesení prvního soudu právem rekursním soudem zrušeno a na prvním soudu bude, by k odstranění tohoto nedostatku potřebné kroky (čl. 135, odstavec třetí obch. zák.) zařídil a pak o návrhu společníka Julia K-a ohledně likvidační firmy a likvidatorů znovu rozhodl.

Čís. 5266.

Zatížení společné nemovitosti výměnkem není pomíjející okolností, jež by bránila zrušení spoluvlastnictví.

Pouhá možnost, rozdělití společnou věc, nedává ještě spoluvlastníku práva (§ 843 obč. zák.) domáhati se fysického rozdělení společné věci, nýbrž musí to býti možnost také hospodářsky zdůvodněná, totiž takové

fysické dělení nesmí být spojeno se značným zmenšením hodnoty a velikými náklady.

(Rozh. ze dne 11. září 1925, Rv I 1295/25.)

Žalobě o zrušení spoluvlastnictví k nemovitostem soudní dražbou, oba nižší soudy vyhověly, odvolací soud z těchto důvodů: Jest ovšem správné, že za nemovitosti, jež jsou předmětem společného vlastnictví stran, dal by se očekávati větší výtěžek, kdyby na nich nevázl žádný nebo vázl jen jeden výměnek, než když na nich váznou výměnky dva. Z toho však nelze ještě důvodně dovozovati, že by žalobkyně byla povinna odložití uplatňování práva, příslušejícího jí dle §u 830 obč. zák. až na dobu, kdy výměnky ty neb alespoň jeden z nich odpadnou. Podle §u 830 obč. zák. jest každý spoluvlastník zásadně oprávněn žádati za zrušení spoluvlastnictví, nesmí jen činiti tak v nečas nebo na škodu ostatních, jinak musí trpěti odklad nevyhnutelný, okolnostem přiměřený. Z toho je zřejmo, že odklad zrušení spoluvlastnictví mohou odůvodniti toliko okolnosti rázu pomíjejícího, jichž změnu lze očekávati v čase poměrně krátkém a že spoluvlastník i pak musí si dáti líbiti jen odklad nevyhnutelně nutný. Takových okolností žalovaný nedokázal. Žalobkyně není povinna odložití uplatňování svého práva na zrušení spoluvlastnictví až na dobu, kdy odpadne výměnek Jana D-a. I kdyby bylo prokázáno tvrzení žalovaného, že Jan D. jest 84 let stár, nebylo by tím ještě dokazáno ani osvědčeno, že výměnek jeho v krátkém čase odpadne. Odklad na celou, možná ještě dlouhou řadu let, není však žalobkyně povinna trpěti. Neprokázal tedy žalovaný, že by zrušení spoluvlastnictví bylo se domáháno v nečas. Z toho také vyplývá, že řízení nezustalo neuplným a vadným proto, že první soud nezjistil stáří Jana D-a. Správně uvedl také první soud, že ten, kdo kupuje v dražbě nemovitosti stížené výmenkem, bere v úvahu, jak dlouho asi může výměnek vzhledem ke stáří (a zdravotnímu stavu) výměnkářovu pravděpodobně ještě trvati, a že dle toho se rozhodne, do jaké výše bude dražiti. Okolnost, že žalovaný sám nemá snad dostatečných prostředků, aby mohl se účastniti dražby celých nemovitostí, nelze pokládati za škodu (ostatních), jakou má na mysli § 830 obč. zák. Jirák by právo, předpisem tím poskytnuté, bylo nannoze vůbec ilusorním. Neduvodnou jest také výtká, že první soud ocenil nesprávně a nedokonale posudek znalců, dospěv k závěru, že fysické dělení nemovitostí není možným, a pokud by bylo možným, bylo by spojeno se značným zmenšením hodnoty a velikými náklady. Nehledíc k tomu, že soud není vázán posudkem znaleckým, nanejmé celým jeho obsahem, nýbrž má výsledky dukazu znaleckého stejně jako výsledky jiných průvodů volně uvažovati a oceňovati (§ 272 c. ř. s.) a podle toho i k jiným závěrům dojíti může, odvolává se žalovaný k odůvodnění svého stanoviska na jedinou větu znaleckého posudku, přehlížeje ostatní obsah nálezu a posudku. Znalci prohlásili výslovně, že dům čp. 6 je vubec fysicky nedělitelným. Dvůr že dal by se sice fysicky rozdělit, že by však severní polovice neměla stáje, tak, že by bylo nutno postaviti stáje nové, což by vyžadovalo nákladu 35.000 Kč, čímž teprve by se docílilo rovnocennosti obou po-

lovici. Budovy dvora že mají cenu 80.000 Kč a rozdělením jich že by nastalo zmenšení ceny o 10.000 Kč. Mimo to že bylo by nutno v domě čp. 38 provést adaptace nákladem 4000—5000 Kč, dále zříditi druhou studnu nákladem asi 2.500 Kč. Rozdělení dvora plotem a stodoly prkenou stěnou že vyžadovalo by nákladu 2.000 Kč. Pozemky prohlásili sice znalci za dělitelné, avšak s tím, že k mnohým z nich nebylo by snad příjezdu a že by proto, aby nebylo třeba zřizovati služebnosti, bylo nutno nechat část jejich jako cesty, což by značilo zmenšení jejich ceny. Za tohoto stavu věci jest závěr prvního soudu, že fysické dělení, i pokud by bylo možným, bylo by spojeno s velikými náklady a se značným zmenšením hodnoty, plně odůvodněn. V takovém případě je však zrušení společenství majetku provést dražbou (§ 843 obč. zák.). Při tom první soud případně zdůraznil, že nemovitosti, o něž jde, tvoří dohromady hospodářský celek, rolnickou usedlost, na které dosud jednotně se hospodařilo a že k hospodaření jest třeba jak pozemků, tak budov, Nelze proto zrušení společenství prováděti tím způsobem, že by se část společenského majetku (pozemky) rozdělila fysicky, ostatní pak (budovy obytné a zároveň hospodářské) prodala dražbou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel spatřuje nesprávné právní posouzení v podstatě v dvojím: a) že odvolací soud neuznal, že rozsudkem požadované rozdělení společné reality děje se nevčas a že b) nevzal na to zřetel, že podle znaleckého posudku je fysické dělení možným. V prvé příčině spatřuje dovolatel nevčasnost v okolnosti, že jest společná nemovitost zatížena dvěma nad pomysl tísnivými výměnkami, takže by se zřetelem na ně do dražby šlo holé vlastnictví, dále, že jeden výměnkář dosáhl již věku 84 let. Míni tedy, že tímto zatížením jest společná nemovitost pro přítomnou dobu nepoměrně znehodnocena, a že nemůže sdíleti právní názor odvolacího soudu, že škoda, hrozící z nevčasného prodeje, dá se odvrátiti, že se dovolatel může sám účastniti dražby a že koupěchtivý vezme zřetel na stáří a zdravotní stav výměnkářův. Dovolateli však nelze v tom přisvědčiti. Právo na zrušení spoluvlastnictví nesmí býti podle §u 830 obč. zák. vykonáno nevčas, nebo na škodu ostatních spoluvlastníků; spoluvlastník sice musí trpěti nevyhnutelný, okolnostem přiměřený odklad, při tom však mu nesmí býti znemožněno, by vůbec nemohl uplatniti právo jemu zásadně propůjčené. Proto možno námitku nevčasnosti nebo škodlivosti zrušení spoluvlastnictví odůvodňovati pouze okolnostmi pomíjejícího rázu, nikoliv trvalými, nebo takovými, jichž změny, nebo konce nelze očekávati v dohledné době. Nerozhodny jsou při posuzování nevčasnosti subjektivní poměry spoluvlastníkovy a z nich vyvěrající subjektivní škoda, neboť pak by spoluvlastník pro osobní poměry spoluvlastníků začasť nikdy nemohl své právo ani vykonati, nýbrž rozhodujícími jsou objektivní věci samotné se dotýkající a na ni věčný účinek mající poměry. Jde-li o doživotní výměnek, jde vždy o trvalé poměry, nikoli o poměry pomíjejícího rázu, neboť podle obyčejné zkušenosti délka lidského života ani u starců nedá se nijak

odhadnouti, výměnek tedy jako břemeno trvalého rázu nemůže býti zákonitým podnětem, by spoluvlastník byl nucen strpěti odklad zrušení spoluvlastnictví na dobu, která ani s přibližnou pravděpodobností není určitelná. S hlediska včasnosti nebo škodlivosti nelze přihlížeti ku dovolatelovu poukazu, že řečeným zatížením je společná nemovitost pro přítomnou dobu nepoměrně znehodnocena, neboť toto zatížení je právě jenom stavem všechny spoluvlastníky podle poměru jejich vlastnických podílů rovnoměrně tížícím, kterýžto stav se zřetelem na neurčitelnost délky jeho trvání, byť i po případě mohl státi v příčinné souvislosti, že se třeba za společnou nemovitost utrží méně, než kdyby byla prodávána, až někdy výměnkáři pomrou, nemůže způsobiti škodu, o jaké mluví předpis §u 830 obč. zák. Rovněž nelze dovolateli dáti za pravdu, pokud se snaží zvrátiti zjištění, že společná nemovitost je fysicky nedělitelná, pokud se týče, kdyby fysické dělení bylo možné, že by bylo spojeno se značným zmenšením hodnoty a velikými náklady. Právnem vyzdvihují správné, věci i zákonu vyhovující důvody odvolacího rozsudku, že nemovitosti, o které jde, tvoří dohromady hospodářský celek, jsouce rolnickou, až dosud jednotně obhospodařovanou usedlostí, která se neobejde přirozeně jak bez pozemků, tak bez budov, neboť pouhá možnost fysického dělení, která ovšem jest u všech věcí, ještě nedává v §u 843 obč. zák. spoluvlastníku právo, domáhati se fysického rozdělení společné věci, nýbrž musí to býti možnost také hospodářsky zdůvodněná, totiž takové dělení fysické nesmí býti spojeno se značným zmenšením hodnoty a velikými náklady. Nebyly tedy ani v této příčině dovolacími vývody vyvráceny správné důvody napadeného rozsudku, dovolacím soudem sdílené.

Čís. 5267.

Na základě rozsudku, jímž bylo vysloveno zrušení spoluvlastnictví k nemovitosti dražbou, nemůže se vydražitel domáhati vyklizení spoluvlastníka, obývacího společnou dříve nemovitost.

(Rozh. ze dne 15. září 1925, R I 795 25.)

Rozsudkem ze dne 13. listopadu 1924 bylo vysloveno zrušení spoluvlastnictví domu soudní dražbou a rozdělení výtěžku mezi oba vlastníky Emanuele H-a a Martu K-ovou. Na základě tohoto rozsudku domáhal se Emanuel H., vydraživší nemovitost, by Marta K-ová vyklidila společnou nemovitost. Soud první stolice exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Podle §u 7 ex. ř. může býti povolena exekuce, když z exekučního titulu kromě osoby oprávněné a povinné jest zřejmý předmět, způsob, obsah a čas dlužného plnění neb opomenutí. V tomto případě jest exekučním titulem rozsudek ze dne 13. listopadu 1924, jímž bylo vysloveno zrušení spoluvlastnictví domu čp. 220 soudní dražbou a rozdělení výtěžku mezi oba vlastníky Emanuela H-a a Martu K-ovou. Ani v něm, ani v exekučním spise o prodeji domu čp. 220 není vysloveno, že jest spoluvlastnice domu Marie K-ová povinna hostinské místnosti a byt vykliditi a vydra-